

МУНІЦИПАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Пропозиції підготували експерти: Олександр Пліва, Оксана Величко, Руслан Рохов, Михайло Серебряков, Леся Шевченко, Олесь Ткачук, Олесь Архипська, Іван Сікора, Вікторія Подгорна, Оля Калініченко, Олексій Коваленко, Тетяна Петренко, Сергій Костянчук, Катерина Канонішена-Коваленко, Ігор Кречкевич, Віталій Селик.

Включені пропозиції експертів місцевих коаліцій РПР: Альони Берези, Катерини Кондратюк, Святослава Абрам'юка, Дмитра Сінченка.

Громадські організації, які входять до експертної групи РПР:

- Разом проти корупції
- Фундація «Відкрите суспільство»
- Агенція «Спільні Зусилля»
- Центр «Ейдос»
- Центр політико-правових реформ
- ВОПМСБ «Фортеця»
- Родина
- Форум розвитку громадянського суспільства
- Форум ЮА-ВЕТ

Проблеми, які має вирішити реформа

Більше 70% населення України проживає в містах. Завдяки активній міграції мешканців сільських територій до міст останні стрімко зростають, проте цей процес не супроводжується належним розвитком інфраструктури, що суттєво впливає на комфорт життя людей у містах.

Міські громади переживають низку системних проблем. Наприклад, хаотична забудова, яка супроводжується конфліктами. Для багатьох міст характерне виділення земельних ділянок без необхідної містобудівної документації або перекроювання цієї документації в інтересах забудовників, що призводить до зменшення кількості зелених насаджень. Відсутність сталої культурної, топонімічної та історичної політики міст призводить до руйнування та забудови культурних пам'яток.

Комунальні підприємства й установи часто діють неефективно, як наслідок – низька якість послуг, які надаються мешканцям міста, зокрема в комунальному господарстві, освіті й охороні здоров'я. Значними викликами є зношена енергетична інфраструктура та зростання споживчого попиту на електроенергію без впровадження енергоефективних технологій та енергоменеджменту.

Негативно впливає на розвиток міст низька активність мешканців, брак довіри та низький рівень співпраці між міською владою і громадою в процесі вироблення міської політики. Також є значні корупційні ризики на тлі збільшення надходжень до місцевих бюджетів внаслідок децентралізації.

Ефективне муніципальне управління має бути спрямоване на створення умов для прогнозованого розвитку міст, що, зокрема, передбачає: наявність стратегії розвитку міста, досягнення відкритості міської влади та включеності громади у вирішення питань міського розвитку, підвищення конкурентоспроможності економіки міст, забезпечення комфортних умов проживання в містах, розвиток культурної самобутності міст.

ЦІЛЬ 1. Міста розвиваються прогнозовано із належним урядуванням

Стратегія розвитку міст

1. Законодавчо закріпити вимогу про наявність стратегії розвитку міста та ієрархії планувальних документів. Цільові програми мають відповідати стратегії розвитку міста. Напрацювати рекомендації для розробки стратегії розвитку міст.

2. Розробити методики впровадження рішень Smart City в містах.

Містобудування

3. Привести містобудівні документи у відповідність до нових ДБН.

4. Розробити муніципальні плани адаптації до змін клімату та забезпечити їх врахування в стратегічних документах.

5. Забезпечити належне функціонування і відкритість містобудівних кадастрів, містобудівних документів, зокрема містобудівних умов та обмежень.

Бюджетний процес

6. Запровадити обов'язкове ухвалення бюджетних регламентів місцевих рад. Розробити рекомендації про зміст бюджетних регламентів.

7. Розробляти місцеві цільові програми відповідно до затверджених Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання.

Публічні закупівлі

8. Забезпечити для суб'єктів господарювання рівні умови участі в публічних закупівлях, у т. ч. допорогових, через систему ProZorro.

9. Забезпечити обов'язковість продажу та здачу комунального майна в оренду на засадах аукціону/конкурсу через ProZorro.Продажі.

Комунальне майно та земля

10. Провести інвентаризацію земель й іншого нерухомого майна (будівель, об'єктів благоустрою тощо) територіальних громад з внесенням відомостей у відкриті електронні бази даних та зазначенням їх вартості, поточного використання й умов оренди.

Комунальні підприємства та установи

11. Провести аудит діяльності комунальних підприємств та установ із залученням незалежного аудитора. Ліквідувати комунальні підприємства, які неефективно виконують покладені на них функції.

12. Розробити та затвердити критерії обов'язковості створення наглядових рад для комунальних підприємств.

13. Розробити та запровадити ключові показники ефективності для комунальних підприємств. Зафіксувати їх у контрактах керівників комунальних підприємств, установ.

14. Запровадити відкриті та незалежні конкурси на зайняття посад керівників комунальних підприємств та установ із залученням громадськості.

Міське самоврядування в Києві

15. Внести зміни до Закону «Про столицю» для забезпечення реалізації місцевого самоврядування у місті Києві та його районах.

Рішення приймає: органи місцевого самоврядування, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

ЦІЛЬ 2. Влада підзвітна, а громада бере участь у виробленні міських політик

Відкритість та підзвітність

1. Розробити рекомендації про обов'язкові критерії відкритості, підзвітності органів місцевого самоврядування та участі громад в ухваленні рішень та закріпити їх законодавчо.

2. Розробити рекомендації про зміст звітів міських голів та депутатів місцевих рад та ухвалити відповідне положення.

3. Заборонити суміщення мандату депутата місцевої ради з посадою у виконавчому органі відповідної ради та комунальному підприємстві/установі для уникнення конфлікту інтересів.

4. Забезпечити оприлюднення інформації у форматі відкритих даних відповідно до вимог законодавства.

5. Забезпечити оприлюднення титульних списків та переліку фактично виконаних робіт на території громад.

Інклюзивність процесу ухвалення рішень

6. Ухвалити зміни до регламентів місцевих рад, що сприяють залученню громадськості до вироблення рішень через механізм публічних консультацій.

7. Запровадити місцеві програми розвитку е-демократії з урахуванням Концепції розвитку е-демократії та урядового плану дій до 2020.

8. Забезпечити якісне впровадження бюджету участі.

Адміністративні послуги

9. Скоротити кількість документів та процедур для отримання адміністративних послуг на місцевому рівні відповідно до чинного законодавства.

Підтримка громадських ініціатив

10. Розробити муніципальні програми підтримки діяльності громадських організацій та виконання ними соціального замовлення.

11. Створити міські центри підтримки громадських та молодіжних ініціатив, зокрема молодіжні центри.

Рішення приймає: органи місцевого самоврядування, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

ЦІЛЬ 3. Забезпечено комфортні умови проживання в містах

Благоустрій

1. Залучити органи самоорганізації населення до приймання виконаних робіт з благоустрою на відповідній території.

2. Запровадити конкурсні процедури для набуття права на тимчасове користування комунальною і державною власністю для розміщення реклами. Внести відповідні зміни до Закону «Про рекламу» та привести його у відповідність до дозвільного законодавства та законодавства про адміністративні послуги.

ЖКГ та енергоефективність

3. Затвердити цільову програму вжиття енергоефективних заходів у бюджетних установах і багатоквартирних будинках на умовах співфінансування із співвласниками.

4. Сприяти створенню ОСББ як форми управління власниками спільним майном у багатоквартирних будинках.

5. Запровадити енергомоніторинг і енергоменеджмент комунальних будівель і житлового фонду.

Поводження з відходами

6. Забезпечити роздільне збирання відходів, їх сортування і переробку (рециклінг) на спеціалізованих підприємствах.

7. Забезпечити функціонування спеціалізованих пунктів прийому великогабаритних і небезпечних відходів.

8. Забезпечити реконструкцію діючих і будівництво нових полігонів, заводів з переробки відходів та закриття полігонів, які не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Транспорт і паркування

9. Створити публічний реєстр маршрутів громадського транспорту із зазначенням виду маршруту, графіку руху, кількості рухомого складу, що працює на маршруті, його характеристик та інформації про перевізника.

10. Запровадити єдиний електронний квиток для проїзду в громадському транспорті.

11. Підрахувати кількість місць для паркування в містах та забезпечити їх мінімально необхідну кількість відповідно до вимог, які застосовуються до районів з житловою забудовою.

12. Запровадити автоматизовану систему контролю оплати паркування. Сформувати службу інспекторів з паркування (для великих міст).

13. Створити в містах необхідну інфраструктуру для велосипедного руху.

Освіта

14. Забезпечити належне функціонування достатньої кількості дошкільних і середніх навчальних закладів, у т. ч. шляхом створення та підтримки роботи нових закладів комунальної і приватної форм власності.

Охорона здоров'я

15. Забезпечити доступ мешканців до отримання первинної медичної допомоги шляхом створення достатньої кількості відділень ПМД і запровадження електронного запису на прийом до лікарів.

Соціальна допомога

16. Залучити недержавні організації до надання соціальних послуг та впровадити механізм компенсації за надані послуги.

Безпека

17. Розробити і затвердити концепцію безпечного міста. Запровадити системи інтелектуального відеоконтролю та тривожного сповіщення служб екстреного виклику про правопорушення або надзвичайні події, якими цілодобово зможуть користуватися мешканці та туристи. Скоординувати використання наявних муніципальних, відомчих та приватних систем відеоконтролю з метою посилення громадської безпеки.

Охорона довкілля

18. Провести паспортизацію зелених насаджень та рекреаційних зон на території міста та ухвалити цільову програму для їх збереження і розвитку.

19. Провести паспортизацію водних об'єктів на території міста та вжити заходів для їх догляду і збереження прибережних смуг від забудови.

20. Провести інспекцію санітарно-захисних зон на наявність регламентованих насаджень та привести їх у відповідність до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів.

21. Забезпечити моніторинг та оприлюднення показників стану повітря та води для визначення їх відповідності нормам.

22. Розробити та забезпечити набуття чинності новими санітарними нормами з охорони повітря в населених пунктах.

Захист тварин

23. Імплементувати норми європейського законодавства в частині забезпечення благополуччя домашніх тварин. Ухвалити цільову програму для

регулювання чисельності бездоглядних тварин, функціонування міської інфраструктури для власників та їхніх тварин, правила утримання домашніх тварин.

Рішення приймає: органи місцевого самоврядування, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство екології і природних ресурсів України, Міністерство внутрішніх справ України.

ЦІЛЬ 4. Підвищено рівень конкурентоспроможності економіки міст

Регуляторна політика

1. Оцінити місцеві регуляторні акти щодо їх результативності, надати пропозиції щодо внесення змін до актів, які не відповідають вимогам чинного законодавства, містять корупційні ризики чи спотворюють конкуренцію.

Залучення інвестицій та виробництво

2. Розробити й оприлюднити інвестиційний паспорт міста.

3. Ухвалити положення про проведення інвестиційних конкурсів і створити комунальну раду з питань залучення інвестицій з метою розгляду інвестиційних проектів та залучення інвесторів.

4. Стимулювати створення виробничих/переробних підприємств, у тому числі з використанням місцевої сировини.

5. Стимулювати залучення інвестицій у будівництво об'єктів відновлюваної енергетики і розподіленої генерації для забезпечення надійного енергопостачання.

Малий бізнес

6. Створити на сайті міських рад розділи для підприємців, на яких розмістити інформацію про порядок оформлення дозвільних документів, необхідних для започаткування і ведення бізнесу, інформацію про комунальне майно, тендери, конкурси та аукціони, у яких вони можуть брати участь.

7. Забезпечити започаткування бізнесу за принципом «єдиного вікна».

8. Створити центри розвитку малого бізнесу, що надаватимуть послуги підприємцям-початківцям.

Рішення приймає: органи місцевого самоврядування, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

ЦІЛЬ 5. Збережено культурну спадщину та забезпечено туристичну привабливість міст

Культура

1. Розробити та затвердити історико-архітектурні опорні плани міст. Забезпечити належний контроль за збереженням історико-культурної спадщини.

2. Сприяти залученню громадських ініціатив і бізнесу до реставрації об'єктів культурної спадщини, розробки туристичних маршрутів, проведення місцевих культурно-мистецьких заходів.

3. Підтримувати створення і діяльність міських культурних центрів, недержавних мистецьких спільнот, проектів, партнерство недержавних культурних інституцій та комунальних закладів культури.

4. Запровадити міські програми грантової підтримки діяльності в галузі культури на конкурсній основі.

Туризм

5. Сформувавти відкритий календар публічних подій міста. Сприяти проведенню в містах культурних, спортивних, ділових заходів.

6. Забезпечити туристичні місця навігацією та об'єктами санітарно-гігієнічного призначення.

7. Запровадити єдиний електронний туристичний квиток (для туристичних міст).

8. Розробити і популяризувати бренди міст.

9. Запровадити туристичний рейтинг міст.

Рішення приймає: органи місцевого самоврядування, Міністерство культури України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.